

Womhaj Bóh!

Cizklo 10.
13. měrza.

Čětnik 2.
1892.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizishezěni w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedpłatu 40 np.

Reminiscere.

1 Dekaloniskich 4, 7: „Bóh naš njeje powolał k njeczistosći, ale k šwjeczenju.“

Brěnju njedzelu póstneho čaša křyschachmy se šwjateho šćenja, so je so tón knjes Jesuś, přjedy hač je jeho čert spytował, 40 dnjom a 40 nozom posćizł. Teho dla a so by to wopomnjenje Křysťuśoweho čěrpenja jim tež swonkownje šwědomnje było, maju našchi katholicy šobu-křesćizjenje sa nusne, w póstnym čašu so posćizć t. r. so wschěch wošebnisich a pschede wschěm mjašownych jědzow wostajicž. Nam ewangelskim drje to šakasane, ale tež pschifasane njeje, pschetož my s Lutherom prajimy: „Posćizć a s čělnym waschnjom so pschihotowacž je (drje) pěknj, (ale tola jenož) swonknj štuťk abo pocžink.“ Nusnische je to wutrobne šobučěrpenje s našchim wumóžnikom, nusnische to křizžowanje našeho stareho šadama se wschěmi jeho šlymi žadosćemi a lóšchtami. S nutrosću wscho wopomnicž, šchtož je Jesuś sa naš činił a čěrpił, a se šwěrnosću so wscheho wostajicž, šchtož je jemu njelubo — to je prawe ewangelske posćenje.

Čžehož mamy so wostajicž, nam našcha džěnsnischa epistola šjawnje praji, mjenujžy wscheje njeczistosće. „Bóh naš njeje powolał k njeczistosći, ale k šwjeczenju“, Bóh je čizty a šwjaty, a Bože džěči dyrba tež čizte a šwjate byčž. Dokelž šmy s Božeho roda, dha dyrbjala nam wscha njeczistosć runje tak njepšhistojna byčž, kaž je kralowskemu džěscju njepšhistojne w praschěrskej drascže křodžicž, haj ta njeczistosć dyrbjala nam njemóžna byčž,

runje kaž je rybicžy njemóžno, město w čiztej wodže w pěsku abo blócže płowacž. Jesuś bu našchich pschěstupjenjom dla šranjeny a našchich hrěchow dla bity, teho dla pať je jeho křizž na Golgacže wulke praschěrske šnamjo sa čłowjestwo: „To šym sa tebe činił, šchto činiš ty sa mnje?“ A našche wotmolwjenje dyrbjalo řěcacž:

Ja pschibiju so šobu
Na křizž, so wumru s tobu,
Te čělně žadosće, te njesthowam ja šebi;
Šchtož pschecziwne je tebi,
To mi so wjazy njelubi.

Našpschecziwnische pať so temu šnjesej po džěnsnischim wukładženju šwj. šawola kurwařstwo a lašomstwo. „To je Boža wola, wasche wošwjeczenje, so byšchže so wostajili kurwařstwa, a so by ničto šwojeho bratra w žanej wězy njepšchěkróćizł a njěšjebał; pschetož tón šnjes je šudnik, kř to wschitko wjecži.“ šawolowe napominanje je tež sa našch něćzišchi čžaš jara nusne. šchetož s tutymaj hrěchomaj šteji pola naš šlě, jara šlě. Škoro položža našchich mlódzěnzow je so hušto hižo w šažnych lětach womasala s čělnymi hrěchami. Šchto čže te holzy licžicž, kotřez so so do šarschisheho domu wrócizile, kaž Dina do domu šwojeho nana šakuba? (1 Móš. 34.) Ale hišchže hubjeňšchi hač woni so mužoj a žony, kř so šlubjenje pschi šwj. woltarju Bohu a druhemu džělej date šamali a čžěto a dušchu s mandželstwošamanjom womasali. A tola runje te hrěchi so wot Božeho šłowa jara šurowje šakudžēja: „To dyrbicže my wjedžicž, so žadny kurwař abo njeczizty nima herbštwo na

Ahrystuſtowym a Božim kraľstwje." Tak wuczi nowy kaſt stary ſakoń. Kaſt ſwonkowne a ſwjerſchne paſ je roſ- budjenje nętcziſcheho ſwęta pſchecziwo tutym hręcham. Schtož je pjecž tolerjow kranyl, tón ſo czežſcho budži a khoſta hač mandželſtwolamar a ſawjednik, kotryž je zyle cžlowjeſte a ſwójbne žiwjenje ſkaſyl. To dyrbi ſo bórſy hinaſ cžinicž. Schtož je hręch a hańba, dyrbi ſo tež tak mjenowacž a ſo jako hręch a hańba wotpoſtuczič. Hewaſ, hdyž tajke pſcheſtupjenja hiſchcže bóle piſchibjeraja a ſjawne ludowe ſwędomnje ſo bóle a bóle potupi, dha ſo naj- lępſche mozy naſcheho luda ſahubja, a tutón hręch cžeňuje druhe hręchi ſa ſobu, a Boži hnęw pſchińdže na naſ.

Scheſtu kaſnju paſ ſcžęhuje ſedma a ta ſo w nętczi- ſchim cžaſu tež wſchęduje a ſjawnje pſcheſtupuje. Haj wiſchaſ, kranjenje ſame t. r. nudsdozywanye do bližſcheho doma a gwałtne rubjenje jeho wobſedženſtwa — to drje ſo wot nętotrehožkuliž cžežneho muža ſazpwa a ſaſbudžuje. Ale na wiſchach piſchi pſchedawanju kruny abo konja druhého ſjebacž, abo w khlamach ſ njeprawej tworú abo ſ pſche- ſtupjenjom bližſcheho pjenjeſy ſ bebi ſcžahnyčž, abo piſchi wupožčowanju pjenjeſow khdnych ludži ſ lichowariſkej danju wuſlukacž — to cžinja druhdy najwoſebniſchi ludžo a piſchi tym hiſchcže męnja, ſo to njeprawe njeje. Ste plody wiſchaſ njeuwowoſtanu: wo banferotach, ſamomordariſtwach, kłoch- njenju, jaſtwje a t. d. móžeſch nętk kóždžicžki džen ſlychecž. Pſchetož tón Anjeſ je ſudnik, kiž to wiſchitko wjecži.

Teho dla, luby kſchecziſjano, cžeſch-li jow cžaſnje a tam węcžuje ſbožowny byčž, dha woſtaj ſo kurwarſtwa a hladaſ, ſo njeby ſwojeho bratra w žanej węzy njeprſche- trótcžik a njeſjebaſ a ſo by, ſchtož ſy hižo kranyl a pſche- kſchiriw, to po móžnoſcži ſažo wrócił a ſarunał. To by prawe a žohnowane poſcženje było, ſ tym by ſwojemu cžętu nęſchto wotcžahnył. Ale to je czežſcho, jako piſchi bliđže ſo mjaſa ſdzeržecž. Anježe Jeſuſo, kiž ſy ty ſa naſ wumrjeł, pomhaj nam ſ tajtemu morjenju naſcheho ſtareho cžlowjeka!

W Straſburku na naſepjach,

abo

Boh ma ſpochi dobre, cžlowjek huſto džiwnę myſle.

Na ſerbiſki wot A. Skr.

"Ty wiſchaſ maſch je wiſchęm prawo, Handrijo", jemu ja prajach, „ale kaſ cžeſch ſ njemu do dalokeho Straſburka pſchińcž?"

Wo to ſo mi ty njeſtaraj. dobra rada cžlowjeſej huſto w nozy ſe ſpanjom pſchińdže. Dženſ dyrbiu kwiłu do męſta dóńcž, tam cžu potom wohladacž, ſchto by ſo hodžilo ſa njoh' cžinicž. — Duž budž tu w Božim mjenje, Lena, a ſchtož budžeſch hdy wo Handriju klyſchecž, myſli bebi ſpochi: Wón je bebi wiſcho to ſam po ſwojej myſli wuwjedł. W jeho wutrobje njeje ženje žane ludanje było a na ſwojeho pſchecžela wón ſabył njeje. Eſnano mi Boh luby Anjeſ ſ wiſchęmu ſwoje žohnowanje pſchińda, ſo ta ſka węz dobry kónz woſnje.

Na to mi Handrij ruku da a cžyſche mi hiſchcže nęſchto prajicž, ale ſylſy jemu do woczow ſtupichu a wón pocža ſ hubomaj tſchepjetacž. Tajkile ſo wón wote mnje wobroczi a wuńdže khwatajo je iſtwn.

Ja beč tajka wurudžena a wutylſchena, ſo bebi njemóžach do- myſlicž, ſchto cžył wón ſapocžecž, pſchetož ſchtož ma ſam na ſwojej wutrobje wulku ſrudobu, tón tajkule ſwoju wutrobu wiſchu nękomu druhemu wotewri, abo bebi ju pſchecziwo wiſchęm druhim ſamnje, a bebi piſchi bebi jeno ſam na ſo myſli. — Handrij ſo w nozy ſažo ſ nam domoj njewróci. Wón be do męſta woteſchoł, ſo tam do wojatow pſchiſtajil, do tego ſameho regimenta, w kotrymž be Jan, a hižo naſajtra be wón duzy na prjecžki do Straſburka. Póſelnik be jeho prjecž cžahnyčž widžal a be tule powjeſcž ſobu domoj pſchinjeſł, myſche tego tež Handrijowe „Boženje“, ſ kotrymž be nam wiſchęm dał „wjele dobreho“ prajicž.

Olej, Hanža, kaſtu je męł tónle Handrij luboſcž. Tale jeho luboſcž je woprwdže kſchecziſjaniſta luboſcž, a ta je klyniſcha, dylži ſmjercž; haj wjele wjele klyniſcha je wona.

Nętkle haſle ja prawje ſa tym pſchińdžech a jemu dorofčimich, ſchtož be mi wón wjecžor prjedy prajil a piſche cžo be bebi wón piſchi ſłowach ſwjateho Pawoła na Němiſkich (ſlaw 9, 3) w ſwojej bibliji woſebne ſnamjeſchko ſcžinił: „Ja ſym bebi požadał, ſo bych ja poklaty był wot Ahrystuſa ja ſwojich bratrow, kiž ſu moji pſchecželjo po cžęle“. Nętkle ſama bebi poroki cžinjach, ſo beč na wiſchę ſwoje ſłowa bóle njeſedžbowala. Ale hižo be ſ tej węzu poſdže, a Janowe njeſbože njeſaſche ſo wjazy wrócič.

* *

Woſkuchaj mi nętkle hiſchcže kwiłu, ſchtož cžyła cži dale wo tym wuruwjedacž. — Lęcžny cžaſ be nimo. Dně lęty beſchtej ſo wo tym minylej, ſo be ſo Schokeziž Jan do wojatow podał, a nęhdže poł lęta, ſo be Handrij wot neſ mjelcžo woteſchoł, duž pſchińdže ſ nam póſelnik a pſchinjeſe nam ſaſyglowany liſt. Ja ſo ſtróžich, jako męjach jón w rukomaj a pohladach ſa tym, na toho był tónle liſt piſany, — duzy paſ wjedžich, ſo je tón liſt wot njeho, — wot Jana ſameho. Nętkle cžu cži jón wucžitacž, Hanža.

Stara Lena domaſa bebi pomatu do ſaka, wužeže ſ njeho ſwój stary ſawoleny Janowy liſt a wotwali bebi jón. Papjera be wiſcha roſmjedčžena, piſmiki wiſchę wužoſtnjene, tu a tam be piſmiki wumaſnjeny, ſo njebe wupoſnacž, ſchto be tam wot Jana nęhdy napiſane było. „Boh wę, kaſ wjele klyſow ſym na tónle liſt wuronił“, wona praji, te moje klyſy ſu te piſmiki pózreje, ale to wiſcho nicžo njepomha. Tónle liſt ja wiſchón ſ kłowy węm. Lena be, jako Hanžy tole praji, wiſcha jeſkobjena, ale bórſy ſažo ſ mozam pſchińdže a cžyſche Hanžy pocžecž tón liſt wucžitacž, ale podarmo. „Ach“, wona praji, „kaſtu mamy tola my cžlowjeſojo wutrobu piſche wiſchu męru krobku a jara bojaſliwu. Wiſchako je ſo tam wiſcho to po Božej woli ſtało, a Boh ma ſpochi dobre myſle. Ja ſym ſo wjele beđžika a ſym ſe ſwojim modlenjom dobył, ale moja ſaſlepjena wutroba cže mi pſchęzo wiſcho lępe wjedžicž, njecha mi wiſcha cžicha woſtacž a cžafacž. „ſo móhla ſo poſylnicž“.

(Potracžowanje.)

Maſcha nadžija.

Wo němſkim.

(Eſkóncženje.)

Hdyž nam Jeſuſ tež dnja ſwojeho ſaſopſchińdženja ujepoſtaji, je tola nuſne, ſo na ſnamjenja cžaſa kędžubjemy. Bręnje ſnamjo, kotrež je nam wón dał a po nim tež Pawoł a Ejewjenje Jana, ſteji w tym ſłowje: „Ewangelijon dyrbi prjedy přędowane byčž pola wiſchitkich póhanow.“ Tuto ſnamjo ſo nam, dokelž beču naſchi wótzojo nęhdy póhanjo, pſchede wiſchęmi druhimi do woczow ſwęczi a woprwdže, to je ſ męrie podobne, ſo budže ſnano, prjedy hač bebi myſlimy, rękacž móz: Nętko je ewangelijon přędowane pola wiſchitkich póhanow. Ale tola piſchi wiſchitkim do přędka kro- cženju ſkuttowanja mižionſtwa nętko hiſchcže kónza njewidimny, ſo móhlo ſo bórſy prajicž: Nętko je ſkuttowanje mižionſtwa do- konjane. Hač runje je ſo wjele ſtało, dha tola w pſchirunanju ſ tym wulkim nadawkom a ſ tym wulkim dalokim polom, na kotrymž ma mižionſtvo haſle ſwoje ſkuttowanje ſapocžecž, hiſchcže wjele njeje.

Tym wucžomnikam, kiž ſo Jeſuſa praſchachu: „Hdy, Anježe?“ jako Iſraelitam dyrbiſche druha ſtarocž bližſcha byčž. Schto dha dyrbiſche jich troſcht byčž, hdyž budže templ, ſwjatniža Boža, wutupjeny, hdyž Iſrael žadyn lud wjazy njebudže? Ja bebi myſlu, jim bu figowz troſchtowaze ſnamjo (Mark. 13, 28), Luk. 13 je figowz wobraſ iſraelſcheho luda, Mark 11 widžachu wucžomnižy figowz wuſthnyčž ſ ſnamjenju, ſchto budže dónt iſraelſcheho luda: to beſche, kaž ſo ſda, na najwyſchſche 2 dnjej, prjedy hač tón ſbóžnik te ſłowa Mark. 13, 28 rękęſche. Tón figowz, kiž ſažo wotmłodži, je tež iſraelſki lud a ſbóžnik węſchcži tón cžaſ: „Węſcže wy, ſo lętni cžaſ bliſto je?“ Tych wuſwolonych dla, kotrychž wón wuſwolil je, je Boh te dny ſuda ſa Judu a Jeruſalem pſchi- trótcžik, hewaſ njeby „žadyn cžlowjek ſbóžny był“ (Mark. 13, 20). Iſraelſki lud by hewaſ pſches kudenje Bože wutupjeny był, ale tego ſlubjenja dla (Romſk. 11, 1—7) je ſbyłł ſo ſdzeržal (Rom. 9, 27), a ſ tuteho ſbyłka budže ſažo jako lud poſtanyčž. Figowzowa haſoſa ſažo wotmłodži a budže ſažo liſcže puſchcžecž. Iſrael

budže pónacž, do toho šu fakali a šo t šwojemu Mešiaskej pschiwobroczič. „Tak my, hdyž widžicž budžecze te wězy šo šapocžecž; dha wěicze, šo Bože kralestwo blišto je.“ (Luf. 21, 31.) A to budže šo štacž. Pšchetož, hdyž tež israeliti lud wot wutupjenja Jerusalema jako lud wjazy njeje, — jako splah se šwojimi wašchnjemi, jako „raša“, hdyž šmēm tak prajicž, nješaidže, doniž Boža rada šo nad nim njedopjelni. Tak je Mark. 13, 30 trošcht wučžomnikam daty, kotryž šebi jako Šraelitojo žabachu, šo njebychu, šud nad Šraelu mohladawšchi, šo pohóršchowali. Ale hdy šo to stanje? Kaž je wěšte, šo šo stanje (Mark. 13, 31), tak mašo móže cžłowjet šhonicž, hdy Boža šchtunda pschiindže (Mark. 13, 32). —

Bohanam budže ewangelijon předomane, Šraeli budže šo t temu Knjesej wobroczič; a nětko štecze šnamjo: W šchescžijanštwje budže wulke wotpadnjenje (Mark. 24, 37). Šdže my nětko štejimy? My widžimy w katholickej žyrkwi pschewobroczenje bōjškeje wěrnoscze pschibywacž, kaž jo hišcze psched 40 lětami njebychmy ša móžne mēti. My w ewangelskej žyrkwi widžimy, kaš šebi ludžo po šwojej myšli wučžbu Šhryštusowu pschetworjuja. My jich wjele widžimy, kiž šu paš limzy, paš nješchecželjo ewangelija. Kaš je na cžaku? njewidžimy dha hišcze, my šmy bliskowidžazy, runjež šebi myšlimy, šo mamy dobre woczi; ale, lubi šchescžijenjo: kaš štejimy šrijedža w našchim cžaku? To šemiše šmyšlenje, kotrež jenož ša widomnym šteji, kotrež šo škōncžnje wjazy wysche teho pošbēhnyčž njemōže, šchtož je na šemi wuziwacž a nahrabacž, je natyłowaze. Kaš š wami šteji?

Tak daloko hišcze pschiindže, šo njebudža cžłowjetojo wot ničeho wjazy ničjo wjedžecž čhycž, šhiba wot teho, šchtož móža šwocžemi widžecž, a potom budže jim něšchto date, šchtož budža wēricž, a pschipōšnacž dyrbjecž; dokelž to š wocžemi widža: „Šejchi budža na škōnzu a na mēšazu a na hwēšdach; a na šemi budže šo ludžom štyšacž, a njebudža wjedžicž, šchto cžinicž.“ (Luf. 21, 25.)

A potom budže šo dopjelnicž: „Njebjo a šemja budže šahinucž!“ Še dha to tajka dživna myšl, šo budže junu našcha šemja šahinucž? Ša šebi myšlu, woprawdže ničto na tym njedwēluje, kiž je šebi š žyša myšle wo tym cžinik. Ale šchto potom? dyrbi potom wšcho t škōncej byčž? Wšcha krahnosčž, wšcho wumjelštwjo a wēdomnosčž, wšchitko, na cžimž šu šo wōcžko, wutroba a rošom wošchewjake, dyrbi do ničeho šahinycž a ničjo wjaz njeje, šchtož je byčto? Šchto je potom žyša historija cžłowjēštwja byla hacž cžwila a proša bješ ploda. — Mōžesch ty wēricž, šo Bōh š tym wobšanknje, šo praji: Mti je žel, šo šym šemju štworik, ja čhzu ju šanicžicž a ženje wjazy šemje nještworicž? Mē, Šesuš, kiž škōnz tutej šemi pschipowjeda, pschipowjeda tež wēcžne kralestwo Bože (Mark 13, 31; Mat. 25, 34. 46) a wōn rēczi to wumōžaze šlowo (Šj. Š. 21, 5): „Šlaj, ja cžinju wšcho nowe“. Ma to šu šapocžtoli šwoju nadžiju štajili, ale Bohužel, kaš wjele šchescžijanow tuteje nadžije wjazy njerošymi! Pawoš wjedžesche (1 Kor. 15, 32. 58), šo by wšcho džešlanje na šemi podarmo byčto, hdyž mēti jenož na tutu šemju myšlicž, na kotrež njemēra a hubjenštwja škōnza njebudže, doniž nješaidže, a kotrež šchodny šo wuhojicž njedadža, přjedy hacž to šachodne njebudže pschekrašnjene do nješachodneho.

Dženšnišchi džen paš je wjele šchescžijanow, kiž na šlubjenje pschichodneje nowje štwōrbu šebi njemyšla. To cžinja, kaž by šo na šemi Bože kralestwo šcžinicž dyrbjalo a jako dyrbjeli my šchescžijenjo našchemu Knjesej žyłu šemju t nohomaj položicž. To paš wjedže t wopacžnym nadžijam a šakadam a škōncžnje t hōrkemu šamōšjebanju. Drušy cžinja, kaž bychu tu jenož teho dla na šemi byli, šwoju dušchu do njebjēš pschinjecž. Šdnyž paš šo mēšto teho, šo šo horjestacža teho cžela nadžijeja, jenož wo nješmjertnej dušchi rēczi, mēšto teho šo wo pschichodnym kraleštwje jenož wo šakowohladanju šemrjetych pobōžnych powjedaju, dha mōž a jašnosčž šjewjenja Božeho do šlabych, njejašnych cžłowškich šonow wōšlabnje, kotrež móža drje wutrobu hnučž, ale tola našche wōcžko njejašne cžinja ša to, šchtož na šemi cžinimy a docžakamy, a tež ša to, cžehož mamy šo na škōnzu wšchitlich dnjow ša šo a ša žyłu štwōrbu nadžecž po Romš. 8, 18—25.

Še šlubjeného kraja.

(Škōncženje.)

Žyly dom rōžki a štoky nješu. Duž ma šo na jich twjerdosčž pschede wšchem dživacž. Ša rōžne kamjenje šo najlēšche bjerjeja, kiž mulč t pschikōženych kamjenjow šebi wušwoli. Rōždy kamjeň šo ša to njechodži, a někotryžkuli kamjeň, kiž bē ša rōžny kamjeň šhladany, šo na wšchem pošledku tola šacžišnje. Duž

lōhko Knjesowe šlowo šrošymišch: „Kamjeň, kiž šu cžēšlojo šacžišnyli, je šo rōžny kamjeň šcžinik.“

Pšchi šwjeczenju domow, přjedy hacž ludžo do nich šacžehnju, je šo wašchnje šdžeržalo, kiž naš na cžak wučžehnjene Ššraelškich dječzi t Ešgyptowškeje dopomnja. Pšched něšchto lětami gmejnski štaršchi ewangelskeje wōšady w Bethleheme šwōj dom šwjecžesche. Do tuteho pošwjeczenja ničto w domje bydlicž nješmē. Ša tutōn šwjedžen dwjeju šokōlow rēšasche. Krej bu do šudobja pušchžena, a š cžecžikom, kiž bu do šrmē tyšajeny, bēchu wšdē durje a přjohi a wudwjerna wōmacžane a to w podobišnje šchija, kaž je to pola šchescžijanow wašchnje. Potom hacž pošwjeczenje a šwiatocžna rēcž wo šlowje: Šdžez Knjes šhēžu njetwari, tam džešaju podarmo, kotšiz ju twarja, šledowasche. Muhamedanšy wobydlerjo tuto štarodawne wašchnje wōmacžanja duri t šrmju runje tak wōšledžbuja kaž šchescžijenjo, jeno šo pschi tym šnamjo šchija nječžinja. Ale šchto ma tuto wašchnje na šebi? Ludžo šu teho mēšjenja, šo šdždy nowy dom šebi šwōj wopor žada, hdyž šo přjedy na hōřkach špomnjene wašchnje t šrmju šjednaš njeje. By hewoš t wēštosčžu paš hōšpoša abo hōšpodač abo dječžo wumrjecž dyrbjajo. Duž drje šo na tym dwēlowacž njechodži, šo je to powoštanka nēhdušcheho pašah wjedženje; pschetož wšcho dopowina na wučžehnjene t Ešgyptowškeje, hdyž Mōjšaš t ludej rjeknu: Šōn Knjes pōndže wōkōlo a budže tyč Ešgyptčanow šbicž. A hdyž wōn budže widžicž tu krej na tym hōrnim přjohy a na wōbimaj wudwjernomaj; dha šōn Knjes nimo tyč durjom pōndže a njebudže škazerjej pschidacž, do wašchich domow pschicž, waš šbicž.

Domu, wšy a mēšta najradšcho na wyške hōřki a hory twarja. Wot tam kaž wyške hrody do plōdneho kraja dele hładaju. Tajke mēšto ma šōn Knjes na myšli, hdyž je pschiruna dječžom šwētkla, kotryčž njebjeske šhodženje dyrbi šo psched ludžimi šwēcžicž a njemōže potajne wōšacž. „Wy šcže šwētko teho šwēta; mēšto, kiž na hōrje je, njemōže ššhowane byčž.“

Cžišcže hinasche bydla maju wobydlerjo Palestinenškich pušcžinow, tak mjenowani „beduinojo“. Cži najradšcho je šwojim prawōtžom Abrahamom džerža, kiž je tež nēhdy, runje kaž dženšnišchi džen woni, w štanach (želtach) bydli a je šwojimi šadkami tam a šem wōkōlo cžahat. Tute štany na drjemjanyč žerdžach wotpocžuju a šu je šchtrčkami a šolicžkami t šemi pschicžinjene. Wšchšchi žadny njeje, hacž šo móže muž nutšach runje štejecž. W tutych mōlcžkich hēřkach paš šebi beduinojo wšcho rjenje naprawicž wjedža. Šowišnje šo přēti psches štan nēkajki rub, hnydom je t tym nowa štwicžka hotowa. Šawkom a škōlžow a šlidow beduina njetrjeba. Rub šo na šemju wupšchestrē, a šōn jemu wšchu domjazu nadobu šalutuje; pschetož na nim beduina je a šedži a leži a šuri a špi. Pšchi tym je beduina špokojom a njeby t ničim tute šwoje šwobodne žiwjenje šebi wumēnik. Šsu nětko paštwišcžka wōkōlo tajkeje wješki wotpašene, dha šo te 20—50 štanow šwottorhaju, na šhamjele (wjelbudy) škladžeja a žyly rōd beduinow šo dale poda, hdyž wjazy pižy a wody ša šwoje wōwzy a šošy nadešdže, runje kaž šu to šwjeczi wōtžojjo Abraham, Ššaak a Šakub cžinili, kiž šu se šwojimi šadkami žyly šlubjeny kraj wot Dana hacž do Bersaby, haj hacž do Ešgyptowškeje pschecžahali. Š wješka šo tute štany t cžornych šošazyč šokōlow škaju a šu tak hušte, šo ani šapki wody psches nje nješdže. Tež šapocžtoli Pawoš je tajke ruby ša štany džešak, t cžimž šo pschi wšchem šwojim mišionškim džešle šam žiwjesche.

Toła wobydlerjo Šanaana jenož w kamjeňnych domach abo štanach njebydla. Do žyša wšchaf tam tak šrucze na šwōj dom wjašani nješbu, kaž my. W lēcze wješni nimale wšchitžy šwoju wješ wopušcžca, kiž je potom kaž wotemrēta, a šo do polow, winizow a wōšijowzow podadža. Tam potom šdždy, kaž raš šwjate pišmo lubi, pod šwojim winowym pjeňkom a šigowzom šedži. Š wješka šo tehdy šelena hēta t hāšow na polu abo w šahrodžy natwari. To je potom lētno byčto, kaž maju je liščki a šyby a wōble. Ššwjedžen šelenyč hētow njeje po tajkim wēšte pošcženje, dokelž ludžo t wōřkach šwojich domow bydla, ale wjele bōle najwješche wješele. Pšchetož najkrahnišcho šo w cžopřych krajach bydli pod šelenyč šigowzom a najrjenšcho šo leži na šelenyč dorniku w šklōdku.

Wumōžerški škutk mōdreho šchija.

Kaš je tutōn škutk nastal.

21. šeptembra 1877 wotmē šarac Lucien Rochat w Genfu šjawnu šhromadžišnu, hdyž čhycž radu škladowacž, kaš šo najlēšje pschecžimo wopištwu bēdži. Pšchi wōšamknjenju prošesche

pschitomnych, so bychu schmajzariske towarstwo k sanjehanju wschěch wopojatych piczow sałožili.

27 mužow so na tole pscheproschenje sjednoczi a wsachu pschibruschnosc na so, so chychu s Božej pomozu sa postajeny czaš so wschěch wopojatych piczow sdzerjecz (i wumwacjom pschi Božim wotkasanju a na lěfarjomu pschifosnju) a pschecziwo njewužitnemu wužiwaniu tych šamych pola druhich wojowacz.

S tym bě so towarstwo sałožilo a je so wot teho czaša pschezo dale roššchěriło.

Byrnjež so šhromadnje pschecziwo wschěm wopojam bėduje, bu dale k temu wjedzene, so so na wumóženje jenotliwych piczkow da. Těho šobustawu so kaž šmilni šamaritizy, kiž so na bitwischězo žiwjenja podawaja, so bychu wopory palenzoweho rubježnistwa a mordarstwa wumóhli. Tak bě towarstwo jara podobne na schmajzariske towarstwo czerwjeneho šchiza, kiž je so tež w Genfu sa franjennyh wojakow a jich wothladanje sałožilo. Wschitzu doššchuzeni wojazy budža šnamjo tuteho towarstwa šnacž, bělu wobalku i czerwjennyh šchizom wokoło ramjenja. Podobnje wušwoli šebi towarstwo šdzeržliwoscje jako šnamjo módry šchiz na bělym polu. Móžnje je wone pschiběrało. 30. septembra 1888 wobštejesche s 208 towarstwom w městach a na wšach. Šobustawow a pschibrušowarjom bě 6513; a wot tych 5510 w Schmajzariskej, 300 w Němskej, 405 w Franzowškej, 272 w Belgiskej. 3357 paršchonow běšche šlub šdzerženja wot wschěch wopojom podpisało, so bychu psches šwoje šnamjo piczkow pošylili, teho runjecza cžinicž, 2185, so bychu so njeměrneho picza wotajili a 971, so bychu so psched strachami žiwjenja w forczmach wobarnowali.

(Wotraczowanje.)

Nowy katechismus w Franzowškej.

Nasch Knjes je tych šwojich napominal, so bychu na šnamjenja czaša šedžbowali, je šejnali a šrosunjeli. Tež w naschich dnjach so wschelake tajke šnamjenja šbėhaju, kotrež njeje cžezto šudžicž a je po jich wachnju špóšnacž jako cžorne njewjedrowe wróczjele. Šak daloko je s njepschecželstwom pschecziwo Bohu w Franzowškej pschischko, nam jedyn katechismus pokazje, kotryž je so psched něšchto lětami wudał, s kotrehož dyrhja tamne džeczi wufnyč a šebi podlož a šakozł šwojeje nabožiny twaricž. My w tutych knižkach praschenja a wotmolwenja namakamy. Wšimimy hnydom přenišlaw. Praschenje: Šchto je Bóh? Wotmolwenje: To ja njewěm. Šchto je šwět štworit? To ja njewěm. Š wotkel cžlowjestwo pschindže? To ja njewěm. Šdy je cžlowjek nastal? To ja njewěm. Šchto budže s nami po naschej šmjercozi? To ja njewěm. Njehašbuješch so ty, hdyž ty to njewěšch? My so njetrjebamy hašbowacz, so to njewěmy, šchtož njeje ženje žadyn cžlowjek wjedžecž móhł.

W druhim stawje so potom dale wo tym rěczi, šak šu te wschelake ptaki a šwěrjata nastale, šak je jena družina s drugeje wušchła, a šak je škóncžnje s tutych pschezo po rjadu do přědka šrocžaznych družinom cžlowjek nastal (po wucžennyh Darwinje s wopizy). A nětko pschindže to praschenje: Še dha tuta wucžba jenož šón jeneho cžlowjeka? Wotmolwenje: Ně, to je nam psches wědomnosč dopokasane.

Tam šwjatemu Božemu pišmu wěricž njehadža; jow pať so žyle twjerdže na cžlowištu wucžbu špuschčjeja, tola je wěrnó, šchtož šwjate pišmo proji: Šaklaty je tón muž, kotryž so na cžlowjekow špuschčja a džerzi cžěto sa šwoju pomoz; pschetož w naschich dnjach je so nětko wupokasalo, so je tón profěšor (jedyn wucženy w Šenje), kiž je tamne mēnjenja wo nastacžu cžlowjeka postajil a dopokasacz so hordžil, najwjetšchi šhar, so je s wjedženjom kje pišak a wopaki wschelake wězy ryšowal, jeno so by jemu to wscho k jeho postajenjam trjehkilo, a so je so mało wo wěrnoscž štaral. Tak je šako runje nawopak, šchtož tamny franzowški katechismus wuczi, pschetož to, šchtož cžlowišta wědomnosč wuczi, to je njewěšte, a wěšte jenož to wostanje, šchtož šwjate pišmo wuczi. — Š wobžarowanju šu jeno te wbohe franzowške džeczi, kotrež so s tajkimi šjawnyhmi kžemi wot šwojeje mlodoscže šem šyčja. —

—M—

S šajšejž mēru wy mēricže, s šajšej budže wam šako mērjene. (Matth. 7, 2.)

Wesřalski kraj drje je cži derje šnaty; wón k Prussej škuscha a běšche kaž wschitke druge provinzy do „šrajnyh šudnistwow“

dželeny. Šene s nich bu do města Bochum položene a w tym je so w l. 1790 šlėdomaze štalo:

Šenemu burej buchju jedyn džej wschitke jeho kubla wot šudnistwa roššchodate. Wón běšche bohaty muž byl, wulki dwór a wjele škotu mēl; ale s nim běšche do šady šchto a nětko tak daloko pschischko, so dyrhjesche so jemu wschitko pschedacz, so by so po móžnosčzi dołh šarunak. Na dnju, hdyž so to wscho roššchodawasche, bě jara cžopko. Wjele ludži bě so šeschko, so bychu to a tamne tunjo šupili. Wó štwje bě psche tužno a teho dla šudniški šastojnik wobšamkny, wonka to pschekadžowanje wotdzerjecž. Wón šwoje šlido da pod šhodkóšty šchtom štajicž, a te druge šmachi so tam tež šnoschachu. —

Něhdže poł hodžinki to pschekadžowanje so wotbywasche, potom komišar pntny, šak wschitzu šlowy šromadu šškajo šebi něšchto pomjedaju, wschelake šnamjenja cžinjó, kaž by rjekl, so bychu so džiwali. Wón s roššchodawanjom pschesta a so woprascha, šchto je pschicžina njeměra. Š wopřědka jemu ničto wotmolwenja dacž njehasche; po małej šhwilzy šestarjeny mužik šlėdomaze wotmolwi: „Knjes komišarje, hdyž wy nětkole se šudniškim pišarjom tudy špody teho šchtoha šedžicže, nam do myšlew pschindže, so je so psched 15 lětami na tym šamym mērcže to šamo štalo, špody teho šameho šchtoha, w tym šamym mejškim mēřazu w tych šamych wobštejnosčach bu wschelaki grat teho šameho dwora pschedaty. —

Nětcžiczi bar tehdy tuto wobšdženstwo nastupi. Šeho macž, kotraž běšche wjazy lēt s wudowu była, běšche so šako woženila a jejny muž, tež wudowž, wějesche jeneho šyna s přenjeho mandželstwa. To kubło jejnemu prawemu šynej škuschesche, a wona dyrhjesche, jako so drugi šrocž woženi, šapiš ž: šeho podomka ščžinicž, so móhla wschitko šwojemu šynej, hdyž budže pošolėtny, šako prawje pschepodacz. — Šako nětko tón šyn psched 15 lětami tutón dwór na so wša, něšchtoškuli pobrachowa, šchtož tam w šapisku podomka štejesche; pschetož ta žona běšche šako šwudowjena, a šóšchto nješboža mēla, a teho dla wróczjo pschischka. Šejny šyn pať žakeje šchodny cžerpicz njehasche, ale chyšsche wschitko šarunane mēcz. Wón bě njeshmilny a wótrny pschecziwo šwojej macžeri a ju tak cžwilowasche, so tež dyrhjesche to na pschekadžowanje dacž, šchtož bě jej wumjenk a wot drugeho muža šawostajene. Tu žane prošchenje se štrony macžerje ničjo njepomšasche; šamo jejne šuknje a te pošleschčžo, s kotrymž so wozdžewasche, buchju pschedate. — Šejny pschichodny šyn, kotryž jako wotrocžł pola njeje šklusjesche, so nad nej šmilil. Še šwojimi šškale šakšluzennyhmi šroschkami wón draštu a pošleschčžo šupi a šwojej pschichodnej macžeri šako dari. Šejnemu njeshmilnemu prawemu šynej pať so njeje derje šchko a tuto dženknišche pschekadžowanje je prawe Bože šapšaczenje tamneho žakóšneho njestutka, hdyž je so šyn tak pschecziwo šwojej macžeri pschehřechil. To je, wo cžimž my hješ šobu rěczachmy.“

— Tež drusy wobšwědcžachu, šchtož bě tutón mužik pražil, a šamo tón muž se šudnistwa so teho wscheho dopomnicž wjedžišche, hdyž běšche tehdy pošla byl. — Njemolcže so, Bóh so njeda sa šmēch mēcz! Šajšim džecžom, kotrež šwojeju šaršchjeju njecžesčja, so hižo na šemi jara wubjenje džej! —M—

Reminiscere.

Njedžela	Mat. 25, 31—46.	Šebr. 6.
Póndžela	Jan. 8, 46—59.	Šebr. 9, 11—15.
Wutora	Jan. 9, 24—41.	Šebr. 7, 11—28.
Šsrjeda	Jan. 3, 17—21.	Šebr. 8, 1—13.
Šchtwórtk	Mat. 26, 1—13.	Šebr. 9, 1—10.
Pjatk	Mat. 26, 14—30.	Šebr. 9, 16—28.
Šsobota	Jan. 13, 30—38.	Šebr. 10, 1—21.

„Bomhaj Bóh“ je wot nětko niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschekadžowanjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje dostacz. Na šchtwórcž lēta płaczi wón 40 np., jenotliwe cžizla so po 4 np. pschedawaju.